

HandläggareCecilia Linell
08-508 268 08**Frekventa och omfattande ärenden om
utlämnande av allmänna handlingar, svar på
remiss KS 314-331-2004**

Exploateringskontoret får som yttrande anföra följande.

Håkan Falk
Förvaltningschef
Ann-Charlotte Bergqvist
Avdelningschef**Remissen**

Remissen avser justitiedepartementets promemoria ”Frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling” (DS 2017:37). Syftet har varit att utreda om det finns behov av att vidta åtgärder för att möta de utmaningar som myndigheter kan ställas inför vid hanteringen av denna typ av ärenden.

En enkätundersökning har gjorts inom ramen för uppdraget, som exploateringskontoret besvarade gemensamt med trafikkontoret hösten 2016 (dnr 663-1426/2016). Resultatet av enkäten redovisas i promemorian och visar att ärendena sällan ger upphov till stora problem för myndigheterna. Dessutom finns det redan i dag ett flertal åtgärder som myndigheterna kan vidta för att effektivt hantera de aktuella situationerna. Ett särskilt avsnitt i promemorian redovisar exempel på sådana åtgärder.

Det förekommer att föreskrivna avgifter för kopior av allmänna handlingar inte betalas. I syfte att säkerställa att så sker föreslås att myndigheter ska kunna kräva att en sökande betalar hela eller del av föreskriven avgift i förskott. Det föreslås också att beslut om avgift för kopior av allmänna handlingar som lämnas ut i elektronisk form

ska kunna överklagas till Skatteverket. Därmed kommer reglerna för överklagande i dessa situationer att överensstämja med vad som gäller för överklagande av beslut om avgifter för papperskopior.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2018.

Ärendets beredning

Exploateringskontoret har fått remissen för yttrande senast den 2 oktober 2017. Nämndbehandling medges inte inom angiven remisstid. Exploateringskontoret lämnar därför som remissvar detta kontorsyttrande, vilket även kommer att anmälas till exploateringsnämnden den 9 november 2017.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret är positivt till de förslag till författningsändringar som redovisas i promemorian, dvs. att säkerställa att föreskrivna avgifter för allmänna handlingar verkligen betalas samt att beslut om avgift för kopior av allmänna handlingar som lämnas ut i elektronisk form ska kunna överklagas till Skatteverket.

Avsnitt 6 ”Hanteringstips” i promemorian innehåller bra råd som exploateringskontorets registratur kommer att använda för att komplettera sina rutiner avseende utlämnande av allmänna handlingar.

Däremot anser exploateringskontoret att stadens regelverk behöver förtydligas. Detta gäller främst förvaltningarnas möjligheter att ta ut avgifter för kopior av allmänna handlingar som lämnas ut i elektronisk form.

Avgifter för elektroniska handlingar

I promemorian står det att: ”Det är inte ovanligt att kommuners taxa avseende kopior av allmänna handlingar hänvisar till de avgifter som följer av avgiftsförordningen. Det kan dock nämnas att en sådan hänvisning inte omfattar en taxa för att lämna ut allmänna handlingar i elektronisk form, vilket innebär att myndigheten måste själv fatta beslut om grunderna för sådana avgifter” (se JO:s beslut den 11 april 2016, dnr 1149-2015).

Kommunfullmäktige i Stockholm stad har fattat beslut om att ta ut avgifter för begärda avskrifter, kopior m.m. av allmänna handlingar i enlighet med avgiftsförordningen (Utl 1996:188). Det finns däremot inget beslut om avgifter för handlingar i elektronisk form.

Juridiska avdelningen har upprättat en promemoria om utlämnande av allmän handling, dnr 663-2537/2013. Där står det att ”Enligt juridiska avdelningens bedömning bör avgiftsuttag enligt taxan ske även vid utlämnande av handlingar i elektronisk form.”

I takt med att stadens förvaltningar digitaliseras sker utlämnande av allmänna handlingar allt oftare i elektronisk form. För exploateringskontorets del gäller detta främst anbudshandlingar, vilka efterfrågas mycket frekvent. I dagsläget är det otydligt vad som egentligen gäller i staden beträffande utlämnande av allmänna handlingar i elektronisk form, dvs. om det är möjligt att ta betalt för dessa elektroniska kopior eller om staden anser att förvaltningarna ska avstå från att debitera. Eftersom det är kommunfullmäktige som har fattat beslut om att avgiftsförordningen ska gälla i Stockholms stad anser exploateringskontoret att det är kommunfullmäktige som också bör besluta om avgifter för elektroniska handlingar så att stadens medborgare behandlas lika. Om varje myndighet i staden har rätt att fatta ett sådant beslut på egen hand är det viktigt att detta tydliggörs. För exploateringskontorets del är det mycket viktigt att ett sådant beslut fattas oavsett om det är kommunfullmäktige eller exploateringsnämnden som har rätt att fatta ett sådant.

Då utlämnandet av handlingar i elektronisk form ökar anser exploateringskontoret är det viktigt att det finns en gemensam tjänst i staden där utlämnande av omfattande filer kan ske.

Rätten att vara anonym

I promemorian står det följande: ”Rätten att vara anonym förutsätter att myndigheten kan ta emot kontant betalning för kopior av allmänna handlingar. När den som vill vara anonym begär att få ut kopior av allmänna handlingar, bör denne således ges en möjlighet att betala kontant. Om personen i stället vill betala mot exempelvis faktura, får uppgifter såsom namn, personnummer och adress hämtas in.”

Enligt finansavdelningens tillämpningsanvisningar för förskottskassa (dnr 109-2110/2010) är stadens inriktning att kontanthanteringen ska minska.

Det är exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma registratur som hanterar kontantbetalning i samband med utlämnande av kopior av exploateringskontorets allmänna handlingar. Då varken exploateringskontoret eller trafikkontoret har någon förskottskassa har trafikkontorets ekonomienhet i samråd med stadsledningskontoret tagit fram en variant för

kontanthantering som är godkänd för mindre belopp. Registraturet genomför kontanthantering i enlighet med denna rutin men det är inte möjligt att hantera större belopp på detta sätt och det är också svårt att tillhandahålla växel.

I dagsläget är det därmed svårt att debitera för kopior av allmänna handlingar i enlighet med avgiftsförordningen och samtidigt tillgodose rätten att vara anonym eftersom faktura har blivit det gängse betalningssättet.

Slut